

gla

slovenske kulturne akcije

Leto VII. - 6 VOCERO DE LA CULTURA ESLOVENA 31. 3. 1960

VESELJE NAŠIH DNI

Naše življenje je polno mejnikov. So kakor klopí ob cestah, stebri ob strminah: pomagajo nam naprej, lajšajo nam prehode, milostno nam nudijo roko v nevarnostih, prižigajo nam lučke, kadar smo zašli v trenutke tesnobe.

Knjiga, slika, umetnostna prireditev so taki trenutki, so taki mejniki, ko nam je dano, da se zberemo, počijemo in se napijemo novih sil. V najtišjih srečanjih, ob urah obiskanja nam prihajajo nasproti: knjiga, lepa slika, kos glasbe ali pesmi.

Knjiga Dnevi smrtnikov je tak trenutek, je tako srečanje slovenske besede, misli, slike, melodije z nami samimi. Dnevi smrtnikov niso samo ena knjiga, niso edina — saj izhaja mnogo slovenskih listov, knjig in revij. Vendar ima prav ta knjiga poseben pomen. V njej so zbrani spisi, izdelane slike o naši poti v emigracijo, o tem, kako smo do sedaj živeli, o luči, ki je na obzorju: ne bo umrla, ne more in ne sme umreti.

Včasih nas bo ob njej zbolelo, kakor sune bolečina v srce, kadar se srečamo s tistim, kar nam je najdražje, pa nam je bilo vzeto. Naslonili se bomo ob opornik, ko bomo morali v globino bolečine, zastri si bomo oči, ko bomo prišli ob rob prepada in morali iskati steze in skušali plezati onstran ovire ali pregraje. Toda prav iz naše misli, besede, melodije in slike nam bo zasvetila luč, polna upanja in vere in ob preveliki svetlobi bomo morali iskati opore, da nas ne bi preveč prevzelo.

Trpljenje, bolečina iskanja, trkanje na srca — vse bo privedlo do srečanja s samim seboj. Spoznali bomo svoje sile in izmerili moči in vsemu navkljub prišli do spoznanja, da je v naših dneh polno veselja, ker beseda, misel, melodija ne morejo zamreti, ne bodo nikdar utihnile.

Ob izidu vsake knjige, ob vsakem uspehu stvaritev slovenskega duha, se nam ponujajo taka srečanja, se prižigajo iskre lepih doživetij. Tudi knjiga Dnevi smrtnikov je člen v verigi, ki nam ne sme zdrsniti iz rok. Sezite po njej in spoznali boste, kako so se vezi med nami okrepile in kako se je povečala moč naše skupnosti, kako rastemo tudi v zamejstvu, na tujih tleh!

SLOVENSKA KULTURNA AKCIJA

DNEVI SMRTNIKOV

je knjiga zamejskega slovstva, ki prinaša izbor naslednjih slovenskih pisateljev: ŽELE, KOCIPER, BELIČIČ, KRAMOLC, MAUSER, NOVAK, KOROŠEC, POTOKAR, JAVORNIK, BUKVIČ, MAROLT, SIMČIČ, OGRIN, DEBELJAK, RUDOLFOVA, KOS, JURČEC. Knjiga ni samo prerez našega pisanja; je tudi slika našega časa in obraz sveta, ki ga ustvarjamo.

Segajte po knjigi — dobite jo pri poverjenikih!

"Kar mi pišeš o svoji namišljeni nezmožnosti, temu nikar ne verjemi. Ti si predstavljal, da pišeš lahko brez težave najlepšo novelo na svetu — in spisal jo boš. To je vse. Seveda si kaj takega ne more predstavljati vsak tepec. Ko bi na pr. jaz ne bil prepričan, da bo moja drama mojstrsko delo, bila bi desetkrat slabša kakor bo v resnici; zakaj tisti dvom nad samim seboj bi me oviral pri vsaki besedi. Kadar človek preveč premišljuje, tehta in meri, napravi gotovo neumnost, — ker v tem slučaju prekorači suhi razum svoje meje. Veliko boljše je, da jih prekorači svobodna fantazija. Umetnost prenese vse na svetu lažje, kakor sahuparnost in filistejsko natančnost. — Ni seveda treba, da bi bilo delo, kadar je enkrat dovršeno, v resnici mojstrsko. — Časih je celo navaden štifel. — A kar se dela z navdušenjem in samozvestjo, to ni nikdar izgubljeno in če ne koristi ljudem, koristi pa toliko bolj pisatelju samemu. Če je resničen talent, ne zaide že iz samega instinkta nikdar več v prejšnje mline... Spoznaj svoje napake na tistem, vpričo drugih jih pa zagovarjaj in brani. Tako se človek največ nauči. Jaz vem to."

Ivan Cankar v pismu bratu Karlu, dne 22. avgusta 1898 iz Pulja, ko je pisal dramo Jakob Ruda.

Izšlo:

DNEVI SMRTNIKOV

Izbor slovenske zamejske proze.
Uredil Alojzij Geržinič

CENA: broš. 60.—, vez. 90.— pesov. ZDA: 2 (3) dol.; Kanada: 2 (3) dol.; Italija: 900.— (1200) lir; Francija 7.— (10.—) NF; Anglija, Avstralija: 1, (1¼) funta; Avstrija: 40.— (60.—) šilinov.

Tiska se:

MEDDOBJE V. letnik, števil. 3-4

V pripravi:

SLOVENSKA UMETNOST V ZAMEJSTVU

Uredil Marijan Marolt

— JUBILEJNO NAROČNINO so pločali: ga. Lučka Jerman, Bariloče, 800.— pesov; č. s. Amabilis Kerševan, Rim, 7000.— lir; g. prof. Anton Anžič, USA, 38.— dolarjev; g. Drnovšek Rudolf, Lomas de Zamora, 800.— pesov; družina Mikolič, Villa Ballester, za tiskovni sklad "Glasa" 100.— pesov. — Vsem iskrena zahvala!

— Mitja Volčič, radijski reporter tržaške radijske postaje Radio Trst A, ki oddaja slovenski program, je v svoje nedeljske oddaje uvrstil srečanja z vidnimi kulturnimi delavci na Tržaškem. Tako je imel razgovor s pisateljem in pesnikom Vinkom Beličičem. Reporter je zastavil tudi vprašanje, ali se mu zdi, da je slovenska književnost v nevarnosti. Prof. Beličič je odgovoril:

"Mnogi pojavi zadnjih let kažejo, da grozi slovensko književnost v domovini použiti takozvana jugoslovanska književnost. Podobna nevarnost nam je pretila že pred tridesetimi leti. A tedaj smo imeli pogumnega, odločnega in uglednega Josipa Vidmarja, ki se je takemu stapljanju postavil po robu. Danes Josipa Vidmarja ni moč več spoznati." Za tem je prišlo vprašanje: "Poleg piscev, ki živijo v osrčju domovine, je po vsem svetu raztresena vrsta slovenskih umetnikov in kulturnih delavcev. Med drugimi izdajajo bogato opremljeno in kvalitetno revijo "Meddobje", izdajajo knjige in podobno. Kakšen je pravzaprav smisel tega dela?"

"Jedro literarnega dela v emigraciji je Slovenska kulturna akcija v Buenos Airesu, ustanovljena spomladi 1954. Prav te dni je izšel prvi zvezek V. letnika njene revije "Meddobje". Okoli "Meddobja" se zbira vse, kar je najboljšje zunaj Slovenije. V njem beremo to, kar danes piše slovensko pero, ker se zaveda, da je to njegova dolžnost. V Argentini je izšlo ta leta nekaj zelo dobrih knjig, ki bistveno dopolnjujejo to, kar izdajajo založbe v Sloveniji. S kolikimi žrtvami in s kolikim idealizmom skuša naša po vsem svetu razpršena emigracija nadaljevati izročilo največjih slovenskih duhov, o tem bi bilo moč veliko povedati. A prepustimo sodbo času, ki razsoja brez strasti in torej bolj pravično."

— Pisatelj in publicist Franc Jeza je v Trstu izdal knjigo Nova tlaka slovenskega naroda, kjer opisuje gospodarski položaj Slovencev v Jugoslaviji, ki je pravo suženjstvo v novi Jugoslaviji. Iz predgovora posnemamo naslednje pisateljeve misli:

"Ta knjiga se ni porodila iz nacionalnega šovinizma, ampak iz tragičnega spoznanja, da je slovenski narod danes kot še morda nikoli ogrožen v svojem obstoju. Avtorja je vodila misel, da se Slovenci danes lahko rešijo v bodočnost le pod pogojem, da pogledajo stvarnosti brezobzirno v oči, kajti samoprevara je prvi simptom narodne smrti. Avtor si je v tej knjigi vzel za cilj, da poda čimbolj izčrpen vpogled v ekonomsko stanje, v katerem se je znašla Slovenija v Jugoslaviji. Zato je njegovo gradivo predvsem iz številčk. Te številčke se ne boje demantiranja, kajti vzete so takorekoč v celoti iz uradnih jugoslovanskih virov, statistik in poročil v ljubljanskem tisku."

SLOVENICA V SVETU

Živimo v časih, ko dosega tiskarska industrija svoj višek. Nikdar se ni toliko tiskalo in knjige niso izhajale nikdar tako pogosto. Primanjkuje domačih rokopisov, zato povsod segajo po tujih avtorjih in piscih in jih prevajajo. Kako je s slovensko knjigo v tem tudi zanjo ugodnejšem času? V domovini produkcija narasča in zato je nujno, da se začenja slovenska knjiga pojavljati tudi med drugimi narodi. Ponekod z večjo srečo, drugod še vedno z nerazumevanjem ali zamudo.

Slovenski publicist Lojze Krakar je objavil svoje vtise na varšavskem knjižnem trgu. (Naši razgledi, 8. II. 1960). Že ugodoma pravi: "Večkrat se mi je zgodilo, da so me v družbi predstavili kot Jugoslavana in če sem ob taki priliki dodal še, da sem Slovenec, se je utegnulo zgoditi, da sem spravil koga v zadrego. Videl sem, da ne ve, kam z mano in me ima za Slovaka, samo ne ve, kako sem zašel v Jugoslavijo. Toda vse to se je še dalo razložiti; pravi znoj sem potil šele, če sem hotel nepoznavalca prepričati, da imamo Slovenci celo lastno književnost, jezik, itd. Mišlim, da bi lahko na prste naštel Poljake — čeprav jih nisem štel —, ki količakaj vedo o našem Prešernu in Cankarju. V Varšavi sem se spoprijateljil z nekim univerzitetnim profesorjem poljske književnosti. Bil je dober, duhovit in razgledan profesor, toda kadar sva se pogovarjala, sem videl, da celo njega spravljam v zadrego, če govorim o slovenski književnosti, o kateri — kot mi je iskreno priznal — ni nič vedel. Poljaku, ki je v mejah ene države vajen enega jezika in naroda, pač težko razložiš naš pisani mozaik narodnosti, jezikov, ver, kultur, itd. Težko tudi razume, kako da pri nas nimamo enotnega državnega jezika in kaj hočemo poudariti s tem, da pravimo "slovenska" ali "makedonska" književnost. Vprašujejo, ali ni književnosti v jugoslovanskem jeziku? Ko sem obiskal veliko državno knjižnico v Varšavi, uslužbenka ni vedela, kaj je slovenski jezik in ni vedela povedati, ali imajo kaj slovenskih knjig. Ko sem je dopovedoval, da je v Jugoslaviji slovenski narod, ki ima svojo književnost je nazadnje priznala, da je iz Jugoslavije vse pod črko J - in tam je bilo res nekaj malega iz slovenske književnosti. Ko pa sem vprašal, kako je z narodi in jeziki Sovjetske zveze, so mi priznali, da imajo vsak jezik in književnost pod posebnim zaglavjem: ukrajinsko, estonsko, kirgiško, itd. In češke ter slovaške imajo ločene. Omenil sem, da so se Slovenci že v prejšnjem stoletju učili o vseh slovanskih narodih in jih znali ločiti in zakaj se to ni dogajalo na Poljskem. "Pač," je rekla uslužbenka, "pač, toda pri Slovencih naj še kar naprej ostane vse pod črko J. Je bolj enostavno."

Obrnil se je na statistični oddelček knjižnice in dobil pregled vsega, kar so Slovenci prevajali iz poljščine: bilo je 32 gosto tipkanih strani — od časov Prešerna in Vraza do leta 1957. Samo prevodov Sienkiewiczovih del v slovenščino je bilo več ko za celo polico.

In kako nas poznajo poljske enciklopedije? V Mali splošni enciklopediji iz leta 1958 so v knjigi obsežni podatki o slovaški in celo o lužiško-srbski književnosti. Vso slovensko književnost zastopa ta le Cankar in še on je zaslužil samo tri vrstice: "Ivan Cankar (1876-1918), slovenski pesnik in pisatelj, modernist: povesti iz življenja kmetov, pesmi Erotika, drama Jakob Ruda." In to je vse.

Po letu 1956 se je na Poljskem začelo nekoliko spreminjati in začeli so izhajati izbori slovenske proze in poezije. Sicer je že leta 1945 izšla antologija slovenske poezije (Aškerc, Cankar, Kajuh, Gruden, Maister) in leta 1949 so izdali nekaj Prešerna in Cankarja, vendar je po letu 1948 vse zaostalo (spor v Kominformu). Po "odjugi" 1957 so izdali v prevodu Kosmačev "Kruh" in Can-

karjavega "Hlapca Jerneja" in v letu 1959 je radijska postaja brala pesmi Minattija, Koviča, Pavčka, Menarta, Zlobca in Zajca.

Poljske založbe se otrsajo slovenske knjige, ker da so baje preveč "kmečke". Ko je neka založba pripravljala izbor iz del Prežihova, je bil odklonjen zaradi preobilice kmečkih motivov. Prevajalcu je založba dala Voranca v cirilici in sploh ni vedel, da gre za slovenskega pisatelja. Ko je recenzent poročal, da gre za dela kmečke vsebine, so brž odklonili, ker so pač mislili, da je to literatura po starem receptu: Micka, ohcet, grunt — in pravda. Približno ista je bila usoda z Bevkovim "Kaplanom Martinom Čedermacem". Tavčarjevo "Visoško kroniko" pa bodo Poljaki izdali pri — Mladinski knjižnici... Sedaj napovedujejo, da bo prvi dostojen slovenski prevod v poljščino — v zadnjih letih — "Šentpeter" Juša Kozaka, ki je napovedan v programu ene najpomembnejših založb v Varšavi.

Vendar se položaj slovenske knjige na poljskem knjižnem trgu v zadnjih mesecih stalno boljša. Ob koncu 1959 je izdala varšavska založba Czytelnik prvo knjigo iz slovenske književnosti: novelistično zbirko Ivana Cankarja "Kasztan ozoblivogo gantunka". Knjiga obsega Cankarjeve novele in črtice in je zbirki dala naslov novela "Kostanj posebne sorte". Izbor Cankarja je pripravil Bronislav Girlić v Beogradu, prevedla pa je dela soproga našega rojaka, univ. prof. dr. Vojeslava Moleta, ga. Ela Mole. Prof. dr. Mole je prispeval k tej izdaji uvodni esej, ki daje zgoščeno, vendar živo in jasno podobo Cankarjeve življenjske poti, njegovega razvoja ter dobe in okolja, v katerem se je razvila slovenska in Cankarjeva pripovedna umetnost. Posebno težo daje ta zbirki "Martin Kačur" in "Hlapec Jernej", vsa druga vsebina pa je "kot rožni venec nanizana okoli teh dveh spisov". Prevod teče zelo gladko in prenaša v poljščino tudi značilno atmosfero Cankarjevega pisanja. Ljubljanski kritiki menijo, da bo prav ta prevod s svojim uvodom utrl slovenski umetnosti širšo pot v poljsko literaturo.

Krakovska založba Wydawnictwo literackie je izdala luksuzno opremljeno vrsto razprav o sodobni umetnosti. Pisci iz krakovskega kulturnega središča skušajo razložiti vsebino moderne umetnosti. Knjiga je zbornik, bogato ilustriran. Univ. prof. dr. Vojeslav Mole je napisal esej o petorici slovenskih slikarjev in grafikov. V tej petorici so G. A. Kos, Božidar Jakac, Miha Maleš, France Mihelič in Riko Debenjak. Študija obsega 68 strani in 20 reprodukcij slik in grafik. Pred kratkim je dr. Mole izdal posebno obsežno poljsko zgodovino upodabljačje umetnosti na Slovenskem od davnih časov do modernih začetkov. Moletu je višek slovenske umetnosti impresionizem Jakopiča in njegovih tovarišev. Vsakega izmed petorice oriše in riše G. A. Kosa kot sodobno najpomembnejšega slovenskega slikarja. Za Maleša pravi, da je "ta slikar svojevrsten slovenski Evropejec, ustvarjalec neverjetne lahkote s suverenim obvladanjem vseh tehnik, ko je iz ekspresionizma prehajal v feuvistični kolorizem in je v njem že marsikak refleksi sodobnih modernih umetnostnih struj". Vse to "niti malo ne zmanjšuje originalnosti Malešovega umetniškega izraza". Podrobno analizira Rika Debenjaka in pravi ob koncu: "Ni mogoče reči, kakšna bo Debenjakova umetnostna prihodnost, vendar lahko že z gotovostjo trdimo, da bi bila slovenska umetnost brez Debenjaka siromašnejša v svojih vrednotah." Ob koncu eseja pa ugotavlja: "Položaj slovenske umetnosti ne kaže več tistega malomeščanskega okolja, v katerem je Cankar tožil o neumevanju domačih umetnostnih prizadevanj."

Poljska čitačska publika je prav s to knjigo dobila študijo, ki v visoko kvalitetni družbi avtorjev in spisov opozarja na umetnost naroda, ki je bil zaradi čudnih okoliščin prav med Poljaki premalo znan.

Avtor se je med okupacijo že od prvih začetkov kot pripadnik krščanskosocialističnega gibanja vključil v Osvobodilno fronto. To ga po vojni ni moglo obvarovati razočaranja nad načinom, kako je partija izkoristila osvobodilni boj slovenskega naroda, da se je polastila oblasti nad njim, likvidirala vsak demokratični pluralizem in dopustila, da Beograd izkorišča Slovenijo po mili volji. — Očitku, da bi utegnili knjiga škoditi ugledu Jugoslavije med pripadniki naše manjšine, avtor odgovarja samo to, da resnica ne more škoditi nikomur, razen tistemu, ki se je mora bati. — Knjiga se dobi v tržaskih slovenskih knjigarnah, lahko pa se naroči tudi pri pisatelju samem, na naslov: Fran Jeza, Općine, c. Prosecco št. 20, Trst.

— Ugledna francoska založba Ed. Laffent je izdala "Dictionnaire Biographique des Auteurs - Življenjepisni slovar književnikov", v katerem je Borut Žerjav objavil življenjepis pesnika Franceta Prešerna. Študija je zelo zgoščena in podaja obraz slovenskega pesnika jasno in točno. Za isto enciklopedijo je B. Žerjav napisal tudi članke o Levstiku, Jurčiču in Cankarju. Študija o Cankarju je najdaljša. Tako je v ugledno mednarodno enciklopedijo prišla galerija vodilnih slovenskih književnikov izpod peresa, ki značaj in pomen slovenskega slovstva pravilno podaja.

— Pri založbi Rex v Luzernu v Švici je znani mladinski pisatelj Gerold Schmid jeseni 1959 izdal mladinsko knjigo "Sprung ins Abenteuer - Skok v pustolovščino". Povest je deloma ilustrirana in nastopajo mladi junaki: trije Švicarji, en Slovenec in Italijan slovenskega porekla. Slovenec Vinko pribeži iz Jugoslavije tam od Rateč in se najprej usmeri na Višarje, kjer se sreča s fantom Ninom (Italijanom, ki je Slovenec po rodu). Nino vodi papeško otroško kolonijo, ki sprejme begunce Vinka v svojo skupino. Od Švicarjev se dva objestno potepata in padeta v kom. mladinsko taborišče in iz zapore v tem mladinskem kom. taborišču ju potem rešujeta Vinko in Nino. Pozneje pade Vinko skupno s tretjim Švicarjem v komunistično mrežo in ju rešujejo Nino ter tovariši. Schmid je s to knjigo napisal že deveto delo in je v posvetilo nekemu slovenskemu prijatelju zapisal: "Iz ljubezni in zvestobe do slovenskega naroda poklanja pisatelj".

odmevi

— Prijatelj iz Evrope nam piše: "Kulturno delovanje emigracije in Slovenske kulturne akcije v Ljubljani poznajo. Predvsem ljudje iz našega kroga na splošno dobro vedo o vsem gibanju v tujini. Zlasti so pozorni na delovanje Slov. kult. akcije v Buenos Airesu. Titovci pa naše delo omalovažujejo in se delajo, kakor da ga ne poznajo ali kakor da ne eksistira. Vendar sem osebno prepričan, da ga prav dobro poznajo, le hlinijo nepoučenost. Tak vtis imam iz razgovora, ki sem ga imel pred kratkim v nekem državnem založniškem podjetju v Ljubljani, kjer sem se razgovarjal s tremi znanci..."

— Popravi: V Glasu VII/4 stoji: "Nevečni Rim je prozornejši in mogoče zato prepričljiv." — namesto: "...mogoče prav zato manj prepričljiv," kar pomeni, da se mi zde ostale tri Kosove pesmi prepričljivejše. - K. R.

doma in po svetu

— Basist ljubljanske opere Ladko Korošec je gostoval v barcelonskem gledališču Grande Teatro Lírico, ki je eno največjih in najpomembnejših na svetu (ima 3500 sedežev). Nastopil je v glavnih vlogah Borisa Godunova (Pimen in Boris Godunov) in imel tak uspeh, da je po predstavi prihitel k njemu ravnatelj opere in mu čestital. Dejal mu je, da je lani nastopil v istih vlogah Bolgar Boris Hristov, član rimske opere, ki slovi kot najboljši basist na svetu. Rekel mu je, da ga je Korošec prekosil. Povabil ga je, da naj pride gostovat še prihodnjo sezono in sicer bo nastopil v treh operah v skupno 12 predstavah. Pel bo glavne vloge v "Don Kihotu", "Hovanščini" in v "Prodanj nevesti", kjer bo pel vlogo Kecala.

— Ljubljanski režiser Hinko Leskovšek si je z režijo Profrofijeve opere "Zaljubljen v tri oranže" pridobil mednarodni sloves. Po uprizoritvi ruskega dela v berlinski operi je bil ponovno povabljen v Berlin, kjer bo na Državni operi pripravil Gluckovo delo "Orfej in Evridika". Na isti operi je tudi že režiral delo Musorgskega "Hovanščino".

— Boris Pasternak, znan po svojem romanu Doktor Živago, je napisal novo delo, komedijo v štirih dejanjih. Navajajo, da je komedija trd opomin vsem režimom, da se svoboda duha ne da ubiti s telesnim suženjstvom. Delo bodo letos igrali v Moskvi, istočasno pa bo izšlo že tudi v angleškem prevodu.

— Založnik Mondadori v Milanu bo izdal novo veliko izdajo Dantejeve Božanske komedije z ilustracijami Doréeja, napovedana pa bo imela nove, ki jih je izdelal italijanski mojster Renato Guttuso. Slikar Guttuso se je precej oddalnil od Doréejevega realističnega sloga. Zlasti množične prizore podaja v bolj modernem slogu.

— Letošnje Prešernove nagrade so v Ljubljani prejeli: Fran Albreht za življenjsko literarno delo, Riko Debenjak za grafične stvaritve v letu 1958, Stojan Batič za kiparski ciklus Rudarji in dr. Srečo Brodar za delo Črni kal - nova paleolitska postaja v Slovenskem Primorju.

— Državna založba Slovenije bo letos slavila 15. obletnico in bo za jubilej izdala naslednja dela: Miško Kranjec "Pripeti smo na zemljo" (tetralogija) in je delo nekakšna panorama osvobodilnih bojev od italijanske okupacije dalje; dva romana z isto snovjo je napisala za isto priliko Mimi Malenšek "Temna stran meseca" in "Kdo bo tebe ljubil"; iz sodobnega življenja zajemata snov Ivo Potrč "Onstran zarje" in Danilo Lokar "Hudomušni Eros". Od pesniških zbirk je v načrtu samo ena in sicer Janeza Menarta zbirka satiričnih stihov pod naslovom "Časopisni stih".

— Slavist Mirko Mahnič je izdal v Ljubljani knjigo z naslovom Živa slovenščina. V njej hoče opozoriti ne na pravilno pisanje, temveč na "čudoviti svet govornih besede... na lepoto njenega zvena". Knjiga je predvsem namenjena gledališkim igralcem in članom odrov.

— Dne 15. februarja je v Ljubljani umrl ugledni slovenski umetnik slikar France Kralj. Po prvi svetovni vojni sta bila z bratom Tonetom Kraljem početnika slovenskega ekspresionizma. France Kralj je bil rojen v Dobropoljah na Dolenjskem in je umrl v 64. letu starosti.

— Znano Wagnerjevo gledališče v Bayreuthu je v veliki zadregi, ker ne more najemati pevcev za vsakoletni festival, ki obsega samo dela Richarda Wagnerja. Opere zahtevajo najboljšo zasedbo, finančnih sredstev pa je premalo. Svetovne sopranistke Maria Callas, Renata Tebaldi ali Birgit Nilsson so tako "drage", da so pogajanja z njimi nemogoča. Za novo sezono je Wieland Wagner končno mogel "najeti" dunajsko sopranistko Leonijo Rosanek, ki je pristala na to, da bo za štiri nastope prejela 250.000 pesov.

— Tržaški slovenski slikar Lojze Spacal bo okrasil največjo in najmodernejšo italijansko potniško ladjo "Leonardo da Vinci". V slavnostni dvorani bo naslikal tri velike freske. Trenutno razstavlja Spacal na veliki italijanski vsedržavni razstavi v Rimu, kjer gredo

dela poprej skozi strogo žirijo. Lani pa je Spacal razstavljal v dunajski Secesiji in naletel pri avstrijski kritiki na zelo lep sprejem.

— Ljubljanska opera je postavila na oder Massenetovo opero Werther in dala zasedbo vlog samim mladim močem. Velik uspeh sta dosegla v glavnih vlogah Božena Glavakova in Gašper Dermota (tenorist) kot Werther.

— Italijanska založba Nuova Accademia namerava izdati visokokvalitetna dela v obliki zbirke I mosaici. Prvi zvezek bo posvečen besedni umetnosti v prozi in poeziji v vseh časih. Drugi zvezek bo posvečen samo pesniškom od klasične do moderne sodobnosti. Tretji zvezek bo obsegal izbor pesništva in bo italijanske bralce seznanil z modernimi pisatelji vseh narodov. Četrty zvezek bo obsegal monografije vrhuncev filozofije in družbenih ved. Peti del pa bo postavil čitatelje pred verska vprašanja. Pri obsežnem delu bodo sodelovali najvažnejši kulturni delavci Italije.

— Lansko leto je Poljska slavila jubilej enega svojih največjih pesnikov, Julija Slowackega. Tukajšnja poljska kolonija je objavila obsežno študijo Štefana Treugutta pod naslovom: Julius Slowacki, romantični pesnik, in založba Ediciones Polacas v Buenos Airesu je knjigo izdala v španščini. Knjigo je prevedla španska sekcija založbe in prinaša med drugim tudi reprodukcije ilustracij in skic, ki jih je napravil pesnik sam. Treugutt postavlja tezo, da so bili pesniki romantičnega tisti, ki so se najbolj povezali s socialnimi trenji svojega naroda.

— Poseben mednarodni dogovor o zaščiti umetnin in znanstvenih stvaritev so podpisali konec decembra 1959 v Parizu. Dogovor je podpisalo trideset držav. Zanimivo je, da je vpisana tudi Vatikanska država in je zastopnik Vatikana dogovor tudi podpisal. Na podlagi tega dogovora se obvezuje vsaka država —tudi Sovjetska zveza, ki je članica dogovora—, da bo spoštovala muzeje in zbirke Vatikanskega mesta, ker hrani v svojih muzejih in arhivih vrednote, ki so last vsega človeštva. Italija pa se je obvezala, da bo iz bližine Vatikana odstranila vse vojaške naprave in zaloge.

"GLAS" je štirinajstdnevnik. Izdaja ga Slovenska kulturna akcija, Alvarado 350, Ramos Mejia, FCNDFS, Bs. Aires, Argentina. Ureja Ruda Jurčec. Tiska tiskarna "Federico Grote", Montes de Oca 320, Buenos Aires.